

OTDK dolgozat

VV94

2015

A Világsátor kérdése Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

Készítette: VV94

2015

Bevezetés - Mi is az a Világsátor?

A Multifunkcionális Nemzetiségi és Roma Kulturális, Oktatási Központ intézményének a projektje, köznyelven Világsátor, kérdésköre a közelmúltban nagy port kavart fel mind Miskolcon, mind pedig Ózd városában. Míg a baloldal az ügy támogatói közé tartozott, addig a Jobbik tüntetéseket és aláírásgyűjtést is szervezett az intézmény létrehozása ellen.

Hogy miért ezt választottam dolgozatom témájának? Elsősorban azért, mert én is Ózdon élek, közvetlenül tapasztaltam meg, hogy a Világsátor mennyire megosztotta a lakosság véleményét. A másik, és talán nyomósabb indokom, hogy engem személy szerint nagyon érdekelnek az ilyen és ehhez hasonló lehetőségek, akár szívesen dolgoznék ezen szakterületen is. Úgy gondolom, fontos a hátrányos helyzetűek felzárkóztatása, a békés együttélés, csak így javíthatunk a városunk, illetve az ország helyzetén. Véleményem szerint sokan a tudatlanságuk miatt mondtak 'nem!' - et a Világsátorra, ezért szeretném másokkal is megismertetni a projektet, hogy a Világsátor nem a „romák beköltöztetéséről” szól.

Dolgozatomban azt kívánom az események leírásán keresztül részletesen megvizsgálni, hogy miért ennyire szélsőséges a Világsátor kérdésköre, ám mielőtt ebben elmerülünk, érdemes megismernünk a koncepciót.

2012-ben született meg a Multifunkcionális Nemzetiségi és Roma Kulturális, Oktatási Központ intézményének a projektje, köznyelven Világsátor, melyet nem sikerült megvalósítani. A cél a kulturális nemzetegyesítés és a társadalmi felzárkóztatás, a kisebbség felkarolása lett volna. A Miskolci Egyetem 3 kiemelt szakterülete segítette volna a projektet, a kutatás-módszertani és antropológia szakterület fejlesztése mellett, a hátrányos helyzetű, főleg roma fiatalok oktatása, illetve kultúrák közvetítés (kiállítások, vetítések szervezése) lett volna a fő feladat.

Az országban több helyen próbálták meg felépíteni ezt az intézményt, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében először megyeszékhelyünkön, Miskolcon. A központ, amelynek létrehozását Kriza Ákos polgármester is támogatta, 1.7 milliárdos uniós forrásból valósult volna meg, de a fenntartását a városnak kellett volna állnia. Majd Sárospatakon tervezték létrehozni, de itt sem egyezett bele az önkormányzat. Miután Sárospatak is elutasította az ötletet, így a figyelem Ózdra szegeződött. Mindkét városban a helyi lakosság ellenállásába ütközött, melyet a Jobbik is támogatott.

A központ a roma kultúra közösségeinek és intézményeinek hatékony működése, átgondolt támogatása a nemzeti kultúra kiemelt eleme lenne. Hangsúlyos feladata a roma kultúra kincseinek összegyűjtése, és hozzáférhetővé tétele, képzések, valamint közösségi tevékenységek és rendezvények lebonyolítása. A Világsátor helyi, regionális, országos és határokon átnyúló, európai léptékű programokat valósítana meg. Koncepciójában, a társadalmi felzárkózás ügye mellett a nemzeti, nemzetegyesítő szerep is kiemelt jelentőségű lesz.

Dolgozatomban körüljáróm a Roma Világsátor mibenlétét, kérdéskörét, a pró és kontra felmerült politikai és társadalmi érvrendszert. Az események tükrében választ keresek arra, hogy végül miért nem került megépítésre a Világsátor, és értékelni kívánom a végkifejletet.

Az első fejezetben részletesen be kívánom mutatni, hogy miként valósult volna meg a Világsátor, illetve, hogy az előzetes elképzelések szerint milyen szerepet töltött volna be a romák felzárkóztatásában, megsegítésében.

A második fejezetben azt vizsgálom az események leírásán keresztül, hogy Miskolcon hogyan alakult a Világsátor kérdése, a harmadik fejezetben pedig ugyanezt vizsgálom szülővárosomban, Ózdon.

Végezetül, a negyedik fejezetben összegezni kívánom a leírtakat és levonom a szükséges konklúziót.

Mivel a Roma Világsátor kérdéskörével kapcsolatban eddig nem született átfogó elemzés, vagy tanulmány, így a kérdésben megjelent internetes- és újságcikkek segítségével igyekszem elemezni a témát.

A Vilázsátor koncepciója

A Vilázsátor, Multifunkcionális Nemzetiségi - Roma Módszertani, Oktatási és Kulturális Központ a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program kiemelt projektjeként jött létre, a TIOP-1.2.6.-14/1. kódszámmal. A Miskolci Egyetem közelében épült volna, mert az egyetemen rendelkezésre áll az a szociológiai, neveléstudományi és kulturális antropológiai szakmai bázis, ami garanciát jelent a magas színvonalú szakmai működtetésre, ahol elismert oktatók, kutatók, művészek jelennek meg.

Európában közel 10-12 millió roma származású ember él, akiknek mindennapjait megnehezítik a negatív előítéletek, elutasítások. A Központ célja, hogy ezek az előítéletek megszűnjenek, a romák önképe javuljon, és eltűnjenek a társadalmi különbségek. Ehhez az kell, hogy a cigányság kérdését a szociális problémák kérdésköréből a kulturális identitás pozitívan elfogadott kérdéskörébe helyezzük át. A projekt teret adna a hátrányos helyzetű gyerekek, fiatalok és családjaik számára nyújtott egyéni és csoportos programoknak, amely fejleszti a személyiséget, önismeretet, szocializációt, iskolarendszeren kívüli tehetséggondozásnak, biztosítaná a felzárkóztatást, és erősítené a családi összetartást.

A Központnak számos feladata lenne, ezen belül a közösségi művelődés, egészségnevelés, a nemzetiségi, kiemelten a roma nyelv ápolása, fejlesztése, továbbadása, nemzetiségek kulturális múltjának megismerése, felnőttképzés, tehetséggondozás biztosítása, társadalmi kohézió erősítése.

A pályázat meghirdetésekor a Központ megvalósítására a rendelkezésre álló keretösszeg 1.700.000.000 forint, a további fenntartását a helyi önkormányzatnak kellett volna elvállalnia.¹

Az előterjesztés szerint, a Vilázsátor projekt szakmai tartalma alapvetően három fő területre bontható. Ezek egyike a kutatás módszertani fejlesztés, digitalizálás, archiválás és elektronikus publikálás. Ennek keretében működne a központban európai társadalmi kutatóközpont, roma digitális archívum, levéltár, könyvtár, kreatív média központ és szerkesztőség.

A Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kara is részt vesz az európai szintű romastratégia megalkotásában, az ilyen típusú kutatások pedig az adott probléma megoldásában

¹ Pályázati útmutató TIOP-1.2.6-14/1, In: Széchenyi 2020 [Online: <http://palyazat.gov.hu/> - letöltés 2014. december]

nélkülözhetetlenek. Hosszú távon nem tartható fenn, hogy a társadalom egy széles rétege leszakad, itt pedig nem csak romákról beszélünk. A Világsátorban is végzett kutatások alapozhatják meg, hogyan lehet ennek a rétegnek segíteni.

A második lába a központnak az oktatási funkció. A cél olyan oktatási módszerek kidolgozása lehet, mint amivel például az iskolai sikertelenség csökkenthető, hogy úgy végezzék el ezek a hátrányos helyzetű gyerekek az iskolát, hogy ne morzsolódjanak le.

A harmadik elem a kultúraközvetítő funkció. A roma kultúra a magyar kultúra szerves része, mondja az alpolgármester, amely európai szinten már ma is érdeklődésre tart számot. Ennek a képző- és iparművészeti, illetve előadó-művészeti értékei mutathatók meg, de itt sem feltétlenül és kizárólag Miskolcra van szó, hanem egy kultúraközvetítő központról, amely akár határon túlra is meg tud szervezni egy fellépést.²

A cigány kultúrát képviselők szerint, Európa számára is példaértékű együttélési modell alakulhatna ki, ami a Világsátor révén valósulhatott volna meg Miskolcon. Horváth Zsolt, a Romano Teatro Egyesület elnöke elmondta, a csoport éppen azzal foglalkozik, hogy roma és nem roma fiatalokat közösen, a kultúra erejével neveljenek békés együttélésre. Glonczy Ernő, roma költő, műfordító szerint, a Világsátor kiélezett etnikai feszültségek miatt az egész régió számára fontos lenne. „Beszélgetünk, de nem egy nyelvet beszélünk” – a központ nem csak a roma tradíciók megismerésében segítene, hanem az egész kultúrát újítaná. Váradi Gábor, a Miskolci Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke reméli, hogy a Világsátor nem csak a romáké lenne, hanem határon túli magyarok, illetve más nemzetek hagyományainak megismerésében is segítene.³

2 Országos központ lehet a Világsátor, In: MiNap, 2013. 01. 20. [Online: <http://old.minap.hu/> - letöltés: 2014. október]

3 Világsátor: Együttélési modellt hozhat létre, In: MiNap, 2013. 01. 17. [Online: <http://old.minap.hu/> - letöltés: 2014. október]

Fővárosi Roma Oktatási és Kulturális Központ

Budapesten létrejött egy intézmény, a Világátorhoz hasonló célokkal. 2011. május 1-én Budapest Főváros Közgyűlése megalapította a Fővárosi Roma Oktatási és Kulturális Központot. Az intézmény feladata a szórakozási, illetve szabadidős programok, közösségi, társadalmi tevékenységek biztosítása. Emellett tevékenykednek könyv – és zeneműkiadásban, filmvetítésben, támogatják az előadó – illetve alkotóművészeket, és kiállításokat, kulturális rendezvényeket szerveznek, sport illetve kulturális táborokat, üdülői szálláshelyeket is biztosítanak. Továbbá felnőttképzést, szakmai továbbképzést, tanfolyamokat is indítanak.

Az intézmény a TÁMOP 5.2.5/B-10/1-2010-0043 számú pályázat keretében két éves időtartamra 63 millió Ft-ot nyert ifjúsági információs és tanácsadó iroda és különböző programok megvalósítására. A projekt 2011. december 1-én indult különböző tervekkel. A Központ segítséget nyújt a roma fiataloknak és fiatal felnőtteknek a főleg szociális témájú problémák megoldásában. Pár hónap múlva már iskolai gondokkal is felkeresték az irodát, korrepetálást, érettségire való felkészüléshez kértek segítséget. Nyáron már üdülési kérdésekkel is fordultak a Központ felé, 1 hetes tábort szerveztek roma és nem roma fiataloknak, gyermekkel rendelkező fiatal felnőtteknek egyaránt. A tábor célja az volt, hogy a résztvevők megtanulják elfogadni a tőlük különböző kultúrájú embereket.

Mindezek mellett számos hivatalos, romákkal kapcsolatos rendezvényen is részt vesznek az intézmény tagjai. Jelen vannak a romák képviselőiben a Kormány és az Országos Önkormányzat között létrejött keret-megállapodással kapcsolatos megbeszéléseken, a X. kerületi önkormányzat kulturális rendezvényein, és a Roma Koordinációs Tanács Parlamentben tartott konferenciáin is. Az oktatásban is nagy szerepet játszanak, oktatási konferenciát szerveznek roma képviselőkkel és szakemberekkel, illetve több tervet készítenek az országos roma és kulturális központ működésének tematikájára.

A Központ egy közgyűjteményt is létrehozott a roma kultúra megőrzése és megismertetése miatt. Több festményt, digitális felvételeket, zenét, irodalmi művet őriznek, melyeket különböző kiállításokon, konferenciákon tekinthetnek meg az érdeklődők. ⁴

Véleményem szerint elég sikeres ez a kezdeményezés, segítik a tehetséges roma

⁴ Fővárosi Roma Oktatási és Kulturális Központ, In: FROKK [Online: <http://frokk.hu> – letöltés: 2014. december]

fiatalokat, esélyt adnak nekik a felemelkedésre. Úgy gondolom, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén megyében is szükség lenne egy ilyen intézményre, ahol a romák megismerhetik és megmutathatják másoknak kultúrájukat, illetve a tehetséges fiatalok kiemelkedhetnének hátrányos helyzetükből. Ezzel szemben felmerül az a kérdés, hogy mekkora lenne az érdeklődés eziránt mind a romák, mind a nem romák részéről.

A Világsátor kérdése Miskolcon

A Multifunkcionális Nemzetiségi és Roma Kulturális, Oktatási Központ a kulturális nemzetegyesítés és a társadalmi felzárkózás, illetve a kisebbségek felkarolásának ügyét szem előtt tartó projektként került a miskolci városi közgyűlés elé. A központ a Miskolci Egyetem szakmai-tudományos bázisára lett alapozva három kiemelt szakterületet felkarolva kezdte volna meg működését. A kutatás-módszertani és antropológia szakterület mellett a hátrányos helyzetű (döntően roma) fiatalok oktatása, illetve kultúráközvetítő funkció kapott volna helyet a Világsátorban.⁵ Az előterjesztés szerint a Világsátor a kulturális nemzetegyesítés és a társadalmi felzárkózás feladatait végrehajtó, országos hatáskörű, kulturális és oktatási szolgáltatásokat nyújtó intézményrendszer központja lenne. Mindez nemcsak a cigányság, hanem a diaszpórában élő határon túli magyarság társadalmi helyzetét is javítaná. A létrehozandó központban a kultúra több területe, az oktatás, a digitalizálás, a módszertani központ is helyet kap, megemelve ezzel a város és az egyetem presztízsét.⁶

A 2012. december 13-án tartott közgyűlés jegyzőkönyvében olvashatjuk, hogy „Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése támogatja a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program keretében a VILÁGSÁTOR kiemelt projekt megvalósítását Miskolcon. Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése felhatalmazza a Polgármestert a VILÁGSÁTOR kiemelt projekt megvalósításához szükséges dokumentumok aláírására és a szükséges intézkedések megtételére.”⁷

A központról szóló társadalmi vita keretein belül a későbbiekben a nem roma kisebbségek ügye teljesen hiányzott, a központ kizárólag, mint romákkal kapcsolatos létesítmény jelent meg. A miskolci közgyűlés illetékes bizottsága elé terjesztett terv is kizárólag a roma kisebbségről ejt szót. A nem roma kisebbségek programba emelése a két nappal később tartott közgyűlésen bukkant föl először, igaz a roma kisebbséget képviselő Váradi Gábor szinte azonnal értetlenségét

⁵ Világsátor, In: Wikipédia [Online: <http://hu.wikipedia.org/> - letöltés: 2014. november]

⁶ Világsátor: a kultúrán át segítenék a felzárkóztatást, In: Minap [Online: <http://minap.hu/> - letöltés 2014. december]

⁷ II-26 - „A VILÁGSÁTOR kiemelt projekt megvalósítása Miskolcon a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program keretében” tárgyában hozott XII- 367/3771/2012. számú közgyűlési határozat visszavonása, In: Miskolc [Online: <http://miskolc.hu/> - letöltés 2014. december]

fejezte ki a nemzetegyesítés szó használata miatt. A miskolci romákkal szemben korábban többször is kritikus Jobbik szinte azonnal tiltakozott a tervezet ellen. 2013 januárjában bejelentették, hogy helyi népszavazást kezdeményeznek a Világsátor ellen. A nemzeti radikális párt aláírásgyűjtése február elejére 20 000 miskolcit mozgósított, az aláírások kampányszerű gyűjtésében maga a pártelnök, Vona Gábor is részt vett. A Jobbik mindenképpen arra törekszik, hogy se Miskolcon, se máshol az országban ne épüljön meg az úgynevezett Világsátor - mondta Vona Gábor pártelnök miskolci sajtótájékoztatóján kedden. Továbbá az uniós támogatást más célokra kellene fordítani, tartós munkahelyteremtő beruházásokat kellene létrehozni, ahol „bőrszíntől függetlenül, cigány ember is, magyar ember is, ha szegény vagy munkanélküli, akkor munkát találhatna”.⁸

Az ellenzék társadalmi ellenállás mellett a projekt megvalósíthatóságával és későbbi fenntartásával is voltak problémák. A pályázat megvalósítására, az épület üzembe helyezésére igen szűkös volt a határidő, mivel a 2013-ig tartó EU-s költségvetési ciklus fejlesztéseit 2014 végéig meg kellett volna valósítani, de a bürokratikus eljárások és határidők kétségesé tették annak tarthatóságát. Miskolc közgyűlésében megfogalmazódott, hogy a fenntartás költségeit ne a város, hanem a Kormány vállalja a következő 12 évben.

Kiss Gábor, Miskolc alpolgármestere nyilatkozta: „A decemberi közgyűlés elvi felhatalmazást adott ahhoz, hogy a város a projekt részleteiről tárgyaljon. Pályázati kiírás még nincs, ha megszületik, akkor a grémiumnak újabb döntést kell hoznia. Országos kutatási-módszertani központról van szó, így nem a város költségvetésében kell megjelennie, arra kell garancia, hogy száz százalékban állami finanszírozásban tud megvalósulni és működni, mondta Kiss Gábor. Ebben a központban 30–50 diplomás, elsősorban bölcsész miskolci kaphat állást. A működtetésben a Miskolci Egyetem és a Magyar Digitális Archívum vállalhat szerepet, de valamilyen módon a kisebbségi önkormányzatnak is meg kell ebben jelenni. A pályázati kiírás dönti majd el, hogy milyen feltételek mellett működhet, a végső, felelős döntés ezen részletek ismeretében születethet.”⁹

Ezek után 2013. február 5-én Kriza Ákos bejelentette, hogy a Világsátor Miskolcon nem valósul meg. Dr. Kriza Ákos elmondta: Miskolc Megyei Jogú Város képviselő testülete 2012.12. 13.-i közgyűlésén csupán állást foglalt a Világsátor megvalósításának kérdésében. A projekt

⁶ Nem épül meg Miskolcon a Világsátor, In: Híradó.hu [Online: <http://hirado.hu/> - letöltés: 2014. december]

⁹ Kiss Gábor alpolgármester a Világsátorról, In: Északhírnök, 2013. 01. 20. [Online: <https://www.eszakhirnok.com/> - letöltés: 2014. október]

alapgondolatát Miskolc város közgyűlése azzal a feltétellel fogadta el, hogy a megvalósítást a város önrész és a működtetés finanszírozása nélkül, valamint a megépítés finanszírozásának biztos állami garanciájával vállalja és pont ezek bizonytalansága miatt nem tud megvalósulni a Világsátor projekt Miskolcon. A polgármester kifejtette, hogy mivel nem a négy alapproblémára – helyszín, önrész, fenntartás, határidőn belüli megépítés- megoldást találni, ezért Miskolcon sem alakul meg a Világsátor.¹⁰

Elutasítja a Jobbik szándékos félretájékoztatását és hangulatkeltését ebben az ügyben, ám annak nincs köze a döntéshez, kizárólag a város érdeke motiválta a lépést. „A minden realitást nélkülöző, álromantikus neoliberális cigányfelzárkóztatási elméletek miatt jutottunk odáig, hogy 2013-ban ekkora ellenállást váltott ki egy roma kulturális központ építésének híre” – nyilatkozta ezzel szemben Forgács István a Magyar Hírlapnak.¹¹

Vona Gábor Kriza visszalépő nyilatkozatával egy időben jelezte, hogy pártja szembeszáll minden hasonló kezdeményezéssel, legyen az bárhol az országban.^{12 13}

¹⁰ Kriza Ákos: Miskolcon nem lesz Világsátor!, in: Miskolc [Online: <http://miskolc.hu/> - letöltés 2014. december]

¹¹ Végül mégsem építik meg a Világsátort!, In: Magyar Hírlap, 2013. 02. 06. [Online: <http://archivum.magyarhirlap.hu/> - letöltés 2014. december]

¹² Világsátor, In: Wikipédia [Online: <http://hu.wikipedia.org/> - letöltés: 2014. október]

¹³ Nem lesz "cigány-sátor" Miskolcon, In: Népszava, 2013. 02. 05. [Online: <http://nol.hu/> - letöltés: 2014. december]

A Vilásátor kérdése Ózdon

Az országban több helyen próbálták meg felépíteni ezt az intézményt, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében először megyeszékhelyünkön, Miskolcon, majd Sárospatakon tervezték létrehozni, de egyik város önkormányzata sem egyezett bele.

A MaNDA Ózdon

2010. november 26-án a Nemzeti Erőforrás Minisztérium Kulturális Államtitkárságának kezdeményezésére megalakult a Nemzeti Kulturális Digitális Dokumentációs Klasztert. Ózd Város Önkormányzata az elsők közt figyelt fel a Klaszterre, és 2010 decemberében elkészítették a Rombauer-tervet, amelyben kifejtették, hogy szeretnék, ha a logisztikai központ Ózdon valósulna meg. Ez lehetőséget jelentene az ipari műemléknek számító épületek felújítására, hasznosítására, illetve jelentős munkahelyteremtő hatással is járna. Ózd Város ezután 2011 februárjában összeállított egy anyagot Szócs Géza államtitkár számára, amelyben feltárta Ózd épített ipari örökségét, és a város alkalmasságát a beruházás megvalósítására. A beruházás pénzügyi alapjait Európai uniós források fedeznék. A fejlesztés tervezett forrásigénye TÁMOP forráskeretek felhasználásával: 4,45 milliárd forint, míg TIOP forráskeretek felhasználásával: 4,48 milliárd forint. Összesen 8,93 milliárd forint.

A Klaszter második közgyűlését 2011. június 8-án tartották meg, ahol elfogadták a 2011. év második félévének feladatait is, amelyek között szerepel a Nemzeti Kulturális Dokumentációs Logisztikai Központ létrehozása Ózdon. A tervekben szerepel még egy Nemzeti Kulturális Térinformációs-, és Tudásközpont létrehozása, szintén Ózd helyszínnel. A fejlesztés jelentősen átformálná az Ózdról és térségéről alkotott képet. Ózdon a művészeti és kulturális oktatás, képzés, továbbképzés lehetősége megvalósulna, fejlődhetne. Emellett több, magasan képzett munkaerőt kívánó munkahely létesülne a városban. December 2-án létrejött egy megállapodás a Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Ózd városa között, miszerint a MaNDA Ózdon szeretné megvalósítani a nemzeti kulturális értékek digitalizálását. A megállapodást Szócs Géza, a kultúráért felelős államtitkár, Lovas Lajos, a MaNDA igazgatója, Riz Gábor, országgyűlési

képviselő, és Fürjes Pál, Ózd akkori polgármestere írta alá.¹⁴

Fürjes Pál az Magyar Távirati Irodának adott interjújában beszélt részletesen a Rombauer-tervről, és az ezáltal megvalósuló lehetőségekről. A terv tartalmazza az elkövetkezendő öt-tíz évben követendő irányt, ami fejlődést hozhat a város és környéke életében. „A Rombauer-terv egy stratégia, kiút-program, amely Ózdnak a térségi központ szerepét kiterjesztve részletezi a fejlődési területeket, kiemelve a gazdaságfejlesztést, a foglalkoztatás növelését, az életminőség javítását célzó feladatokat.” – nyilatkozta Fürjes Pál. Ezeken kívül rendbe hozzák az ipari örökségeket, és kitér a romák integrációjára is. A polgármester felhívta a figyelmet arra, hogy a lakosság egyharmada roma származású, és arányuk egyre inkább nő, így együtt kell tudni élni velük.¹⁵

A Rombauer-terven és a MaNDA fejlesztésein belül hozták volna létre a Multifunkcionális Nemzetiségi és Roma Kulturális Központot a régi gyár területén. Az Ózdi Városi Televízió egy átfogó videót készített a projektről, amely 2013. május 17. óta a Facebook közösségi portálon is megtalálható. A videóban Fürjes Pál és Riz Gábor foglalja össze azokat az opciókat, amelyek Ózd város fejlesztésében segítségre lennének. A pályázat során a város több mint 10 milliárd forinthez jutna hozzá, amelyből felújítanák a régi gyár épületeit, amik 20 éve elhagyatottan, romosan állnak. Ezekben a felújított épületekben hoznák létre a Világsátrat, amely újra felpozícionálná a gyár környékét. A videóban megemlítik, hogy a projekt megírásától az épület renoválásán keresztül az intézmény fenntartásáig számos munkalehetőséget jelentene a Világsátor létrehozatala. Az intézmény célközönsége minden magyarországi, főleg ózd környéki szlovák, lengyel, ukrán, ruszin, görög nemzetiség, a cigányság, a határon túli magyarság, így téves az a feltevés, hogy csak a cigányságnak épülne meg. A központnak 4 fő feladata lesz, az oktatási és képzési funkciója a felnőttképzésről, új tanulási formákról gondoskodik. A művészeti - és élmény funkció színházi előadásoknak, koncerteknek ad teret. Ezáltal a központ egy közösségi térré válik, ahol a kultúra, a művészet és az ismeretszerzésre fogékony emberek fognak találkozni. A negyedik, és egyben legfontosabb funkció a kutatás, amely Európa összes országában kutatja a nemzetiségek és kisebbségek társadalomba való beilleszkedését. A központ helyet adna társadalomtudósok, szociológusok és egyéb hasonló területek kutatóinak munkájának. Ez a

¹⁴ Kulturgyár, In: Ózd, több mint város [Online: <http://ozd.hu/> - letöltés: 2014. december]

¹⁵ Rombauer-terv Ózd fejlődéséért, In: C-PRESS- MTI, 2011. 03. 27. [Online: <http://c-press.hu/> - letöltés 2014. december]

központ a hátrányos helyzetű gyerekeknek, legyen az roma vagy nem roma, nyújtana segítséget a kiteljesedésben ismert szakemberek, társadalompolitikusok és művészek támogatásával.¹⁶

A Vilázsátor Ózdon

Miután Sárospatak is elutasította az ötletet, így a figyelem Ózdra szegeződött. 2013 májusában az Önkormányzat Képviselő Testülete zárt ülésen tartotta meg a szavazást a Multifunkcionális Nemzetiségi és Roma Kulturális, Oktatási Központról, amely 13 igen és 2 nem szavazatot kapott. A település fideszes polgármestere, Fürjes Pál, az mondta, hogy ettől a projekttől a város gazdasági felépülését várja, hiszen ezáltal Ózd 1,7 milliárd forinthoz jutna hozzá, illetve úgy gondolja, a Központ kiépítésével helyre áll a társadalmi egyensúly is.¹⁷

Amint a lakosság megtudta, hogy mi volt a zártkörű ülésnek a témája, azonnal felháborodott és el kezdtek szervezkedni a döntés ellen. 2013. május 10-én a Jobbik Magyarországért Mozgalom Ózdi Alapszervezetének Elnöke, Janiczak David által benyújtásra került a Helyi Választási Iroda Vezetőjéhez helyi népszavazás kezdeményezése érdekében egy aláírásgyűjtő ív mintapéldánya. Az aláírásgyűjtő íven a következő kérdés szerepel: „Egyetért Ön azzal, hogy Ózd város ne vegyen részt a „Kulturgyár” keretén belül a „Multifunkcionális Nemzetiségi és Roma Kulturális, Oktatási Központ” elnevezésű projekteleme megvalósításában és az e tárgykörben hozott határozatot a város képviselő-testülete visszavonja?” Az aláírások gyűjtés június 7-én kezdődött meg, július 5-én Janiczak Dávid 596 darab ívet adott le.¹⁸

A Facebook nevű közösségi oldalon megalakult egy 'Ózd nem kér a cigánysátorból!' nevű csoport, amelynek taglétszáma folyamatosan nőtt. Itt az interneten keresztül kezdték el megszervezni az ózdiak a különböző demonstrációkat a Vilázsátor megépítése ellen. 2013. május 15-én körülbelül 1000 ózdi lakos sorakozott fel Kisgergely András, független képviselő szervezése alatt a Polgármesteri Hivatal előtti főtéren, hogy kinyilvánítsák nemtetszésüket. A tömegben feltűnt Egyed Zsolt, a Jobbik országgyűlési képviselője, a párt Borsod-Abaúj-Zemplén megyei alelnöke, illetve a Jobbik ózdi szervezete is.

¹⁶ Nemzetiségi és Roma Kulturális Központ, In: Facebook, 2013. 05. 17. [Online: <http://facebook.com/> - letöltés 2014. december]

¹⁷ Ózd fogadja be a Miskolcra elzavart Roma Központot, In: Magyar Narancs , 2013. 05. 09. [Online: <http://magyarnarancs.hu/> - letöltés: 2014. január]

¹⁸ 4. napirend tájékoztató, népszavazás, In: Ózd, több mint város [Online: <http://ozd.hu/> - letöltés 2014. december]

Egyesek kételkedtek az ellenállás sikerében, mert úgy gondolták, hogy Ózdon már annyira nagymértékű a roma lakosok száma, hogy el kellene fogadni a Központ létrehozását. Mások úgy vélik, hogy Ózd egyfajta rezervátummá vált, hiszen a különböző fejlesztéseket nem támogatja a kormány, a nehézipar és a bányászat megszüntetésével hasztalanná vált a város, viszont a romák felkarolására szolgáló különböző projekteket nagyban segíti.¹⁹

A demonstráció során Kisgergely András, független képviselő, többször is hangoztatta, hogy a lakosság véleményét nem kérte ki a város vezetősége a Világátorról, ellenben zártkörű ülést tartottak, annak témáját eltitkolva. „A Fidesz elsőprő többséggel nyert Ózdon – mondta a képviselő, majd hozzátette: a kampányban azt ígérték, hogy közbiztonságot és munkahelyeket teremtenek, azonban a megválasztásuk után a fideszesek kijelentették, nem az önkormányzat feladata a munkahelyteremtés.”

Kisgergely András mellett felszólat a Jobbik ózdi elnöke is, Janiczak Dávid, aki arról beszélt, hogy ahelyett, hogy 1,7 milliárd forintból 'cigánysátrat' építenek Ózdra, az oktatás színvonalát kellene fejleszteni, munkahelyeket teremteni, illetve több oktatási intézményt kellene létrehozni. Majd a tüntetés után bejelentette, hogy már benyújtották a népszavazási kezdeményt, illetve az aláírásgyűjtő ívek elbírálása és hitelesítése is folyamatban van.

Az ellenzék mellett megjelent a tüntetésen Fürjes Pál polgármester (Fidesz-KDNP), Obbágy Csaba alpolgármester (Fidesz-KDNP) és Riz Gábor fideszes országgyűlési képviselő, a város vezetősége is, szigorú rendőri védelemmel. A tüntetők átadtak Fürjes Pál polgármesternek egy kérvényt, amelyben, megkérik, hogy a város hagyjon fel a Roma Kulturális Központ létrehozásával, majd Janiczak Dávid lemondásra szólította a városvezetést. Az összegyűlt lakosok, megtapsolták a Jobbik ózdi elnökének kijelentését, majd együtt kántálták a fideszes politikusoknak: „mondjanak le!”²⁰ Emellett elhangzott még a „Ne legyen Ózd cigány főváros!” felkiáltás is, egy olyan városban, ahol a lakosság egyharmada roma származású, akikkel nem csak együtt kell élni, hanem együtt kellene működni. A népszabadságban olvashatjuk Friss Róbert cikkét, amiben véleményem szerint pontosan megfogalmazódik a probléma, miszerint adva van egy nagyon jó lehetőség, viszont a Jobbik nyomására, és a félreinformálásnak köszönhetően a lakosság nem él ezzel, hanem inkább visszautasítja. A Jobbikot a gyűlölködés

19 Ózd- Cigány Világátor, In: Radical Puzzle, 2013. 05. 09. [Online: <http://radicalpuzzle.blogspot.hu/> - letöltés: 2014. január]

20 A fideszes ózdi városvezetés lemondását követelik, In: Alfahír, 2013. 05. 15. [Online: <http://alfahir.hu/> - letöltés: 2014. január]

pártjának tekinti, ami alapján egy rasszista ország kép alakul ki, ezt a benyomást az a tény is erősíti, hogy egy párt illetve civil szervezet sem támogatta teljese mértékben a Világsátor kezdeményezését.²¹

A demonstráció után Ózd Város Önkormányzata mindent megtett azért, hogy a lakosok véleményét megváltoztassák. Riz Gábor, országgyűlési képviselő közvetlenül a demonstrációt követően riportot adott a hvg.hu-nak, amelyben próbálta felnyitni az emberek szemét: „Nem romaközpont épül, az egész nem arról szól, hogy segélyért, különböző panaszokkal állnak majd sorba az alulképzett, iskolázatlan emberek, akik éppen ilyen tényezők miatt nem találnak maguknak munkát. A központ az EU által is üdvözölt roma stratégia részeként jön létre a tehetségek felkarolására, gondozására. Több Ózdról elszármazott hírességet is emlegethetünk közöttük, mint például Farkas Gábor zongoraművész, de a 100 tagú cigányzenekarnak is vannak innen elszármazott zenészei.” Fürjes Pál, Ózd város polgármestere, nem érti, hogy az lakosok miért utasítanak el egy ilyen lehetőséget, a 'kultúrgyár' segítségével fel lehet zárkóztatni a hátrányos helyzetűeket, hogy a többiekhez hasonló eredményeket érjenek el mind az életben, mind az oktatásban.²²

A sok próbálkozás ellenére sem sikerült megváltoztatni a lakosság véleményét. „A város vezetői a nyár eleje óta – civil szervezetekkel, vállalkozókkal, oktatási vezetőkkel zajlott - fórumokon, találkozókön megismerték az emberek véleményét. Velem együtt több ezer emberrel beszélgettek, kérték ki a véleményüket, de sok ezerrel nem volt mód, lehetőség találkozni, beszélgetni, érvelni. Minden családba juttattunk el újságot, szórólapot, készítettünk TV műsort, melyben teljes részletességgel bemutattuk a „világsátor” valódi tartalmát, célját.” Hittek abban, hogy a politikai nézetektől eltekintve, közös volt a cél, mégpedig a város boldogulása. A Kulturális Központ vizsgálta volna az együttélésnek azokat az elemi kérdéseit, amelyek a környezetkultúra, viselkedéskultúra, egészségkultúra, neveléskultúra körébe esnek. Ez az intézmény sokat segített volna a másik megértésében, de segített volna abban is, hogy aki akar és tud, az találja meg a helyét ebben a társadalomban és a közösségben. Ezzel szemben a Jobbik leegyszerűsítette ezt: a városba romákat akarnak betelepíteni. Aki meglátta a jövőt a Központban, az bizonyára csalódott lett, hiszen így a lakók munkahelyektől, lehetőségektől estek el. A várost

²¹ A „cigány kultúrgyár”, In: Népszava, 2013. 05. 17. [Online: <http://nol.hu/> - letöltés 2014. december]

²² Senkinek nem kell? Ózdról is kiutálnák a roma kulturális központot, In: HVG, 2013. 05. 15. [Online: <http://hvg.hu/> - letöltés: 2014. január]

megfosztották az egyetemistáktól, főiskolásoktól, akik szociológusként, pedagógusként, kulturális szakemberként helyezkedhettek volna el a kutató-fejlesztő részlegben, amely ehhez az intézményhez kapcsolódik. Ezáltal mindenki szegényebb lett, legyen az Fideszes, MSZP-s, Jobbikos. „Akár tudomásul vesszük, akár nem, ma ez a sorsunk, és bármennyire nem szeretnék, a cigánysággal együtt él Ózd.”- nyilatkozta csalódottan Riz Gábor.²³

2013. augusztus 13-án rendkívüli ülést hívott össze a város vezetősége, melyen bejelentették, hogy Ózdon sem fog megépülni a világsátor, de a népszavazást meg kell tartani róla, mert a kérvényt érvényessé nyilvánították. „Ózd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 132/2013. (V.08.) határozatában egyetértett és támogatta a „Nemzeti Kulturális Logisztikai és Digitalizációs Központ” keretében támogatott „Multifunkcionális Nemzetiségi és Roma Kulturális, Oktatási Központ” megvalósítását. Fenti döntést követően a Jobbik Magyarországiért Mozgalom Ózdi Alapszervezetének Elnöke helyi népszavazás kezdeményezése érdekében egy aláírásgyűjtő ív mintapéldányt nyújtott be a Helyi Választási Iroda Vezetőjéhez. A hitelesítést követően 2013. június 7-én megkezdődhetett az aláírások gyűjtése. A 6884 hiteles aláírás eredményeként a népszavazásra irányuló kezdeményezés eredményes volt. Ózd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2013. május 8-án hozott 132/2013. (V.08.) határozatát – fenti eseményekre tekintettel, figyelembe véve Ózd város lakosságának kinyilvánított véleményét – a „Multifunkcionális Nemzetiségi és Roma Kulturális, Oktatási Központ” elnevezésű projektelemmel kapcsolatban a „Kultúrgyár” megvalósításával kapcsolatos további elvi döntés meghozataláról szóló határozatát a 221/2013. (IX.20.) határozatában visszavonta.” – olvashatjuk Kultúrgyár megvalósításával kapcsolatos határozatban.²⁴ A Jobbik örült a sikerének, hiszen ők akadályozták meg a Világsátor felépítését, és nem is titkolták el örömeiket. Jakab Péter önkormányzati képviselő, a Jobbik B.-A.-Z. megyei alelnöke az alábbi írt ki a Facebook oldalára, amikor megtudta a hírt: „*Győzelem!!!! Miskolc, Sárospatak után Ózd is megmenekült! A Világsátor-mentes Borsod továbbra is tartja magát!*”²⁵

Annak viszont már egyáltalán nem örültek, hogy a vezetőség még így is meg akarja tartani a népszavazást. A Jobbik szerint a Fidesz nevetségessé teszi a demokráciát, azáltal, hogy

16 Győzelem vagy vereség?, In: Fidesz Ózdi Szervezete, 2013. 09. 23. [Online: <http://www.fideszozd.hu/> - letöltés: 2014. január]

17 Új napirend, Kultúrgyár határozat módosítás, In: Ózd több mint város [Online: <http://ozd.hu/> - letöltés 2014. december]

18 Így biztosítja be a Jobbik, hogy ne legyen cigánysátor, In: Jobbik Magyarországiért Mozgalom, 2013. 09. 23. [Online: <http://jobbik.hu/> - letöltés: 2014. január]

egy téma nélküli népszavazást akarnak kihirdetni. „Az ózdi városvezetés arról akarja megkérdezni az ózdiakat, amire egyszer már válaszoltak, s amiről már a helyi képviselők is döntést hoztak.” – mondta Egyed Zsolt, a Jobbik országgyűlési képviselője. Továbbá az sem tetszik nekik, hogy az okafogyott népszavazásra körülbelül 13 millió forintot költenének az adófizetők pénzéből. Egyed Zsolt kifejtette, hogy mivel a Fidesz kezében van a 2/3, ezért bármikor érvénytelenné tehetik a Jobbik által benyújtott már elbírált kérvényt.²⁶

Eközben, 2013. október 30-án alakult meg a Magyar Hajnal, amely eléggé szélső jobboldali hangvételű párt. Elnöke Kisgergely András, aki korábban a Jobbik ózdi szervezetének volt a tagja, de 2012 májusában kizárták a pártból. Többen náci pártnak nevezik a pártot, amelynek neve a korábbi német Arany Hajnal-éra hasonlít, de Kisgergely András így jellemezte az új pártjukat: „Nevezhetnek, ahogyan akarnak, nem foglalkozom ezzel. Mi magyar és keresztény nemzeti szociális mozgalomként határozzuk meg magunkat.”²⁷ A Jobbik egyenesen ’kamupártnak’ nyilvánította ki őket, mivel hivatalosan még be sem jegyezték a megalakulásukat, illetve olyan tagokból állnak, akik korábban a Jobbik szervezetének tagjai voltak. Véleményük szerint a párt halálra van ítélve, mert tagjai olyan emberek, akik ezelőtt sem jöttek ki egymással jól, illetve az elnökük egy olyan politikus, aki Szent Koronára tett esküjét megszegve nem adta vissza mandátumát.²⁸ Így Ózdon a Fidesznek és a Világsátor létrehozásával kapcsolatos terveknek már nem csak a Jobbik volt ellensége, hanem a Magyar Hajnal is.

Habár a döntés már megszületett, hogy nem épül meg Ózdon sem a Roma Kulturális Központ, viszont a törvény szerint meg kellett tartani a Jobbik által benyújtott érvényesnek kimondott népszavazást. A népszavazást 2013. december 8-án tartották meg. A város vezetősége egyetlen kérdést tett fel a lakosságnak: „Egyetért Ön azzal, hogy Ózd város ne vegyen részt a „Kultúrgyár” keretén belül a "Multifunkcionális Nemzetiségi és Roma Kulturális, Oktatási Központ" elnevezésű projektem megvalósításában, és az e tárgykörben hozott határozatot a város képviselő-testülete visszavonja?” A lakosok közül csak 5867-en éltek a szavazati jogukkal, így a szavazást érvénytelennek nyilvánították, mivel több, mint 14 ezer embernek kellett volna részt vennie a szavazáson. Almási Csaba jegyző szerint 5374-en mondtak igent, és csak 493-an

26 Közlemény- Jobbik: Cigánysátor után közpénzpazarlás Ózdon, In: Borsod Online, 2013. 11. 14. [Online: <http://boon.hu/> - letöltés: 2014. január]

27 Magyar Hajnal, Trükkös pártalapítás, In: Népszabadság Online, 2013. 11. 22. [Online: <http://nol.hu/> - letöltés: 2014. január]

28 „Kamupárt” – A Jobbiknak nem tetszik a Magyar Hajnal, In: HVG, 2013. 10. 31. [Online: <http://hvg.hu/> - letöltés: 2014. január]

tették le voksukat a Multifunkcionális Nemzetiségi és Roma Kulturális, Oktatási Központ mellett. Majd azt is elmondta, hogy a referendum akkor lett volna érvényes, ha a választásra jogosult nagyjából 29 ezer ózdi polgár több mint a fele elment volna szavazni.^{29 30 31}

A Jobbik sajátjaként könyvelte el a sikert, hogy meggyőzték a vezetőséget a kultúrgyár létrehozásáról. Pár héttel később Ózdon újabb 'összecsapás' alakult ki. A Magyar Hajnal elnöke, Kisgergely András plágiummal rágalmazta meg Janiczak Dávidot, a Jobbik elnökét. Véleményét a Magyar Hajnal oldalán olvashatjuk, miszerint ő állt elő azzal az ötlettel, hogy a Központ megalapításának megakadályozása érdekében népszavazást szervezzenek, így félretéve az ellentéteket, felajánlotta, hogy a Jobbikkal összefogva szervezzék meg. Amint megtudta, hogy a Jobbik magáénak akarja tudni a népszavazást, így nyilatkozott: „Ózdon is szakmányban hazudik az alig létező, Miskolcra importált Jobbik. Többek közt azt, hogy ők vitték sikerre a cigányközpont elleni népszavazást. Nem a magyar emberek és a helyi képviselők, hanem a párt. (...) Márton Ferenc és Kisgergely András önkormányzati képviselők, azaz mi tájékoztattuk az ózdi Jobbik maradékot egyáltalán a cigányprojekt létéről, hiszen arról zárt(!) ülésen tett bejelentést a hazaáruló Fidesz polgármestere, és erről a vonaistáknak nem volt értesülése sem, hiszen képviselőjük nincs Ózdon. Talán naivan, de mindenképpen jóindulatúan felajánlottuk a Jobbiknak, ahogy minden hazafinak, hogy az ügy érdekében, átmenetileg félretéve az ellentéteket, csináljuk meg közösen a népszavazást. Igent mondtak, majd becsaptak. Mindketten beadtuk nagyjából ugyanazt a népszavazási kezdeményezést, de végül az ő ívükön kezdődött az aláírásgyűjtés. Nem volt lényeges, gondoltuk akkor, a lényeg az, hogy induljon el az ellenállás. Ma már, belátjuk, hiba volt még alkalmilag is együttműködni azokkal, akik Szegedi Chanád keresztjére vonták a borsodi jobbikos tagságot, vagy asszisztáltak hozzá.”³²

Janiczak Dávid erre az ozd.jobbik.hu-n válaszolt. „Tegnap, december 29-én, vasárnap, a Magyar Hajnal elnöke Kisgergely András és független képviselőtársa megjelentetett egy cikket, melyben alpári módon taglalják, hogy én, Janiczak Dávid, a Jobbik Magyarországért Mozgalom

29 Érvénytelen a hülye ózdi népszavazás, In: Index, 2013. 12. 08. [Online: <http://index.hu/> - letöltés: 2014. január]

30 Érvénytelen lett az ózdi népszavazás a roma központról, In: HVG, 2013. 12. 09. [Online: <http://hvg.hu/> - letöltés: 2014. január]

31 Népszavazás lesz Ózdon a cigány kulturális központ meg nem építéséről, In: ATV, 2013. 11. 28 [Online: <http://atv.hu/> - letöltés 2014. december]

32 Beadványt „újított” a metroszexuális Jobbik elnök, In: Magyar Hajnal, 2013. 12. 29. [Online: <http://magyarhajnal.com/> - letöltés: 2014. január]

Ózdi Alapszervezetének elnöke a december 8-i helyi népszavazás alkalmával Riz Gábor kampánycsend sértéséről szóló beadványomat a Márton Ferenc által készített beadványról másoltam, azon csak a beadó nevét cseréltem a sajátomra.” Leírja azt is, hogy a rágalmazás miatt, az Ózdi Rendőrkapitányságon feljelentést tett Kisgergely András ellen. Kiderült, hogy ő is, és Márton Ferenc is nyújtott be beadványt a Hivatal épületébe, viszont mivel a Márton Ferenc képviselő által beadott beadványhoz nem volt elég csatolt bizonyíték, így azt is Janiczak Dávidéhoz rakták hozzá, ebből adódott a félreértés. „Ennek ellenére azóta is támadnak a beadvány „ellopásával” alaptalanul és mára már minden jó ízlést nélkülözve, minősíthetetlen hangnemben írnak.” – írta a Jobbik elnöke.³³

A két férfi azóta is összeütközésben áll egymással, folyamatosan olvashatjuk Facebook profiljukon az egymást támadó, saját magukat megvédő írományokat. És mostanra már a Facebook-on létrehozott 'Ózd nem kér a cigánysátorból!' nevű csoport is átalakult. Jobboldali csoportnak indult, ami a Központ megalakítása ellen jött létre, de mára már elvesztette tényleges célját, mivel ezt a 'problémát' már sikerült megoldani, és egyfajta Magyar Hajnal csoporttá alakult át. A csoport csatatérre vált, ahol a tagok, az ózdi lakosok a Jobbik és a Magyar Hajnal szóbeli összeütközéseit olvashatja. Többen elbizonytalanodtak, hogy mi lesz így a várossal, ha már az állítólag egy célért küzdő csoporton belül is széthúzás van. Ennek többen hangot is adtak: „Ahogy elnézem, elkezdődött a jobb oldal szétforgácsolódása is. Összefogás helyett széthúzás, választásokra vége is lesz a jobb oldalnak. A bal már gallyon van, a FIDESZ meg röhög a markába.”³⁴ Ilyen és ehhez hasonló kommenteket olvashatunk a csoportban, amelyet az elkeseredett lakosok írnak.

33 Közlemény, In: Jobbik Magyarországért Mozgalom Ózdi Alapszervezete, 2013. 12. 30. [Online: <http://ozd.jobbik.hu/> - letöltés: 2014. január]

34 Ózd nem kér a cigánysátorból!, In: Facebook [Online: <https://www.facebook.com/> - letöltés: 2014. január]

Ózd napjainkban

2014. október 12-én az önkormányzati választáskor Ózdon a Jobbik színeiben indult 27 éves polgármesterjelölt, Janiczak Dávid 66 szavazattal körözte le ellenfelét, a fideszes Fürjes Pált. A volt polgármester ekkor megtámadta a szavazás eredményét, arra hivatkozva, hogy 7 szavazat hiányzott az urnákból, illetve láncszavazásra utaló jeleket állapítottak meg. Újraszavazást követelt, amelyet a Debreceni Ítéltábla helybenhagyott. A Jobbik rágalmazás miatt feljelentést tett Fürjes Pál ellen, és ahogy Janiczak Dávid fogalmazott, „felvette a kesztyűt” a Fidesz ellen.³⁵ November 9-én ismételték meg a szavazást, amelyet ismét Janiczak Dávid nyert elsőprő győzelemmel. Janiczak Dávidé a szavazatok 64,44 százaléka, 10 299 szavazat, Fürjes Pálé 31,76 százalék, 5076 szavazat, az MSZP-DK jelöltje, Veres Zoltán 520 szavazatot tudott összeszedni, ami 3,25 százalékot jelent. Október 12-én Janiczak Dávid 4214 szavazatot kapott, Fürjes Pál 4148-at. Vagyis míg a Fidesz 928 új szavazót tudott szerezni, a Jobbik bőven duplázott, 6085-tel lett több szavazata a múltkorinál.³⁶ Ezáltal Ózd új polgármestere a Jobbik Magyarországért Mozgalom jelöltje, Janiczak Dávid lett.

Véleményem szerint a Világsátor kérdése is befolyásolta a szavazás eredményét. A projekt egy nagy lehetőséget adott az ellenzék kezébe, amit kihasználhattak a Fidesz ellen. A Központ valódi céljának kiforgatásával, és a félreinformálással manipulálták és maguk mellé állították akár az addig velük kevésbé szimpatizáló lakosságot is.

Pár hónappal később, december végén újabb hír verte fel Ózdot. Az ózdi ipari park területén, ahol a Világsátor épült volna meg, 927 millió forintból a Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet támogatásával Nemzeti Filmtörténeti Élményparkot hoznak létre. Az erről szóló kormányrendelet a Magyar Közlönyben jelent meg, december 30-án, melyben az áll, hogy

³⁵ Megismételhetik a polgármester-választást Ózdon, In: Origo, 2014. 10. 17. [Online: <http://origo.hu/> - letöltés: 2014. december]

³⁶ Elsőprő győzelmet ünnepel az ózdi Jobbik, In: Index, 2014. 11. 09. [Online: <http://index.hu/> - letöltés: 2014. december]

927 400 000 forintból felújítják az ózdi ipari park területét, és a Fűvógépház 2800 nm-es épületében hoznak létre a magyar és kelet-európai filmtörténeti kiállítást. A projekt eredménye alkalmas lesz egyéni látogatók, továbbá kis- és nagyobb létszámú csoportok szórakoztatására és egyidejűleg ismereteik bővítésére. A projekt eredménye a visegrádi országok nyelvein és angol nyelven fog működni.³⁷

„Az *Ózd, Digitális város* című fejlesztési program ismertetője szerint a kiállításon különböző filmművészeti alkotások, legendás szereplők és helyszínek elevenednek meg. Digitálisan elérhetővé teszik a MaNDA díszlet-, plakát- és jelmezterv-gyűjteményét. A látogatók rekonstruált díszletek között okostelefonokkal és digitális kamerákkal elkészíthetik saját kisfilmjüket, és a helyszínen alkalmuk lesz azok digitális feldolgozására is. Úgy tervezik, hogy havonta más-más filmek és színházi előadások lesznek majd megtekinthetőek. A filmvetítések mellett az érdeklődők megtekinthetnek, és ki is próbálhatják a működő régi vetítógépeket, kamerákat és műtermi berendezéseket. A csarnoktérben különböző filmrészletek jelennek majd meg, valamint 3D-ben vizuálisan alakok, tárgyak és díszletek. Sajátos klímaberendezések alkalmazásával biztosítják a történetekhez kapcsolódó időjárási körülményeket: az univerzális esőztető berendezések ködöt, párát, szemerkélő esőt, a légbefúvó berendezések a tavaszi szellőt vagy épp viharos szellőzéseket szimulálnak majd.” - olvasható az ismertetőben.³⁸

Az erőmű rekonstrukciós és átalakítási munkálatainak befejeztével egy olyan központ jön létre, amely a digitális kultúra otthonaként és közvetítőjeként funkcionál majd. A beruházás várhatóan jövő év október végére készül el, és 50 közalkalmazotti állást teremt, jellemzően magasan kvalifikált diplomások számára.³⁹

³⁷ Egymilliárdból épül Nemzeti Filmtörténeti Élménypark Ózdon, In: HVG, 2014. 12. 30. [Online: <http://hvg.hu/> - letöltés 2014. december]

³⁸ Filmtörténeti élménypark épül Ózdon, In: Kultúrpart, 2014. 01. 01. [Online: <http://kulturpart.hu/> - letöltés 2014. december]

³⁹ Már épül a digitális archívum és filmtörténeti élménypark Ózdon, In: Ózd Híradó, 2014. 12. 10. [Online: <http://ozdhirado.hu/> - letöltés 2014. december]

Összegzés

Mint láthattuk, a Multifunkcionális Nemzetiségi és Roma Kulturális, Oktatási Központról negatívan és pozitívan is egyaránt vélekedett a társadalom. Sokan elítélték az ötletet tudatlanságuk miatt, azt hitték, hogy a Világsátor a romák betelepítését jelenti. Néhányan felháborodtak azon, hogy ekkora lehetőséget kínálnak a romáknak arra, hogy megismertessék saját kultúrájukat, illetve akadálymentesen beilleszkedjenek a társadalomba. A kuruc.info.hu oldalon olvashatunk egy levelet, amelyet egy magát 'lelkes építész'-nek nevező személy írt. Az ő leveléből szeretnék idézni, mert szerintem ez a levél megmutatja, hogy mit is gondoltak az emberek mikor meghallották a roma sátor kifejezést. „A sátor bejáratánál az egyik kis helyiségbe rögtön megtalálható lenne a 1. Segélyosztó iroda - így nem kellene bejárniuk a hivatalba, sokunk öröme. 2. Egy nagy tároló (mint nálunk a ruhatár) - a lopott bicikliknek, kábeleknek és egyéb olyan holmiknak, amelyet az éjszakai portyázás alatt beszereztek. 3. Kamatos pénz felvevő hely - amely közvetlenül a tároló mellett található, így egyben a zálogértéket is láthatja az uzsorás. 4. Egy nagy kocsmá, italbolt – ez lenne a központi terem, természetesen jó sok játékgéppel. 5. Oktató és konferencia termek – ez is fontos, hogy a fiatalok megfelelően elsajátítsák az alábbi ősi cigány szakmákat: zsebtolvajlás, lehúzás, lopás, kocsifeltörés, rasszistázás, mint védekező fegyver, fenyegetőzés, uzsorázás stb.”⁴⁰

Viszont voltak olyanok is, akik pozitív véleménnyel voltak a projektről. Szeretném megemlíteni a Miskolci Egyetem két oktatóját, Szabó-Tóth Kingát és Pankucsi Mártát, akik támogatón nyilatkoztak a központról. Szabó-Tóth Kinga kifejtette, hogy „nem kérdés számunkra, hogy a társadalmi integráció alapvető, az életmódunkat, életformánkat befolyásoló, és a jövőnkét is meghatározó kérdés lesz. Nekünk itt, ebben a régióban együtt kell élnünk a romákkal. Én azt gondolom, hogy ha erre az Európai Unió egy pályázat segítségével pénzt szán, akkor minden fejlesztésnek csak örülnünk kell.” Azt is elmondta, hogy szerinte a Világsátor összehozná az embereket, határon innen és túl, romákat és nem romákat. „Azt gondolom, hogy

⁴⁰A roma világsátor bemutatása – olvasónk víziója a Világputriról, In: Kuruc.info, 2013. 01. 27. [Online: <http://kuruc.info.hu/> - letöltés: 2014. október]

ezt csak támogatni lehet – mondta, főleg, mivel munkahelyeket is teremthetne, fellendíthetné a turizmust, és növelhetné a vendégéjszakák számát a tervezett projekt.” – tette hozzá.⁴¹

Pankucsi Márta is hasonlóan állt hozzá a projekt létrehozásához. „Úgy gondolom, rögtön az elején tisztázni kell, hogy a Világsátor egy kulturális központ lesz, melynek egyik fő feladata, célkitűzése a cigányság kulturális hagyományainak (mint a néptánc, a népzene, a népviselet, vagy a népi mesterségek) megőrzése és továbbadása – kezdte a tévhitek eloszlatását.” Reméli, hogy a központ létrehozásával megváltozna az emberekben a cigányságról alakított véleményük. Kifejtette, hogy ’a képzési központ is lenne a Világsátor, ahol a kreatív munka, a kreatív foglalkoztatás is fontos feladat. A többek között munkakultúrát, közlekedési kultúrát, városkultúrát segítő intézmény adhatna olyan ötleteket, amelyek működésében segítenék a várost. Itt tehát jóval többről van szó kultúra és oktatás kapcsán, mint a hagyományos formákról.”⁴²

Ózdi lakosként nem tartom jó döntésnek, hogy nem építették meg a Multifunkcionális Nemzetiségi és Roma Kulturális, Oktatási Központot. Óriási lehetőséget vettek el ezáltal a várostól. Ahogy már korábban kifejtettem, jelentős fejlődés lehetett volna ez a város életében. A hátrányos helyzetben élőknek adtak volna esélyt arra, hogy javulhasson az életminőségük és esélyt kapjanak a társadalomba történő beilleszkedésre. Mindemellett megemlíteném még azt a szempontot, hogy a Világsátor meglepte egyaránt jelentős gazdasági és társadalmi fellendülést jelenthetett volna a város számára, hiszen a projekt elutasításával körülbelül 50 új munkahelyet vettek el a friss diplomás szociológusoktól, antropológusoktól, és egyéb hasonló, társadalomtudományi szakirányon végzett munkavállalótól, amellet, hogy a rászorulóknak sem élvezhetik a sátor előnyeit.

41 „Rendkívüli lehetőség a kulturális központ”, In: Minap, 2013. 01. 15. [Online: <http://old.minap.hu/> - letöltés: 2014. október]

42 A békés egymás mellett élést segítő központ, In: Minap, 2013. 01. 16. [Online: <http://old.minap.hu/> - letöltés: 2014. október]

Források

Pályázati útmutató TIOP-1.2.6-14/1, In: Széchenyi 2020 [Online: <http://palyazat.gov.hu/> - letöltés 2014. december]

Országos központ lehet a Világsátor, In: MiNap, 2013. 01. 20. [Online: <http://old.minap.hu/> - letöltés: 2014. október]

Világsátor: Együttélési modellt hozhat létre, In: MiNap, 2013. 01. 17. [Online: <http://old.minap.hu/> - letöltés: 2014. október]

Fővárosi Roma Oktatási és Kulturális Központ, In: FROKK [Online: <http://frokk.hu/> – letöltés: 2014. december]

Világsátor, In: Wikipédia [Online: <http://hu.wikipedia.org/> - letöltés: 2014. november]

Világsátor: a kultúrán át segítenék a felzárkóztatást, In: Minap [Online: <http://minap.hu/> - letöltés 2014. december]

II-26 - „A VILÁGSÁTOR kiemelt projekt megvalósítása Miskolcon a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program keretében” tárgyában hozott XII- 367/3771/2012. számú közgyűlési határozat visszavonása, In: Miskolc [Online: <http://miskolc.hu/> - letöltés 2014. december]

Nem épül meg Miskolcon a Világsátor, In: Híradó. hu [Online: <http://hirado.hu/> - letöltés: 2014. december]

Kiss Gábor alpolgármester a Világsátorról, In: Északhírnök, 2013. 01. 20. [Online: <https://www.eszakhirnok.com/> - letöltés: 2014. október]

Kriza Ákos: Miskolcon nem lesz Világsátor!, in: Miskolc [Online: <http://miskolc.hu/> - letöltés 2014. december]

Végül mégsem építik meg a Világsátort!, In: Magyar Hírlap, 2013. 02. 06. [Online: <http://archivum.magyarhirlap.hu/> - letöltés 2014. december]

Világsátor, In: Wikipédia [Online: <http://hu.wikipedia.org/> - letöltés: 2014. október]

Nem lesz "cigány-sátor" Miskolcon, In: Népszava, 2013. 02. 05. [Online: <http://nol.hu/> - letöltés: 2014. december]

Kulturgyár, In: Ózd, több mint város [Online: <http://ozd.hu/> - letöltés: 2014. december]

Kulturgyár, In: Ózd, több mint város [Online: <http://ozd.hu/> - letöltés: 2014. december]

Ózd fogadja be a Miskolcra elzavart Roma Központot, In: Magyar Narancs, 2013. 05. 09. [Online: <http://magyarnarancs.hu/> - letöltés: 2014. január]

4. napirend tájékoztató, népszavazás, In: Ózd, több mint város [Online: <http://ozd.hu/> - letöltés: 2014. december]

Ózd- Cigány Világsátor, In: Radical Puzzle, 2013. 05. 09. [Online: <http://radicalpuzzle.blogspot.hu/> - letöltés: 2014. január]

A fideszes ózdi városvezetés lemondását követelik, In: Alfahír, 2013. 05. 15. [Online: <http://alfahir.hu/> - letöltés: 2014. január]

A „cigány kultúrgyár”, In: Népszava, 2013. 05. 17. [Online: <http://nol.hu/> - letöltés: 2014. december]

Senkinek nem kell? Ózdról is kiutálnák a roma kulturális központot, In: HVG, 2013. 05. 15. [Online: <http://hvg.hu/> - letöltés: 2014. január]

Győzelem vagy vereség?, In: Fidesz Ózdi Szervezete, 2013. 09. 23. [Online: <http://www.fideszozd.hu/> - letöltés: 2014. január]

Új napirend, Kulturgyár határozat módosítás, In: Ózd több mint város [Online: <http://ozd.hu/> - letöltés: 2014. december]

Így biztosítja be a Jobbik, hogy ne legyen cigánysátor, In: Jobbik Magyarországért Mozgalom, 2013. 09. 23. [Online: <http://jobbik.hu/> - letöltés: 2014. január]

Közlemény- Jobbik: Cigánysátor után közpénzpazarlás Ózdon, In: Borsod Online, 2013. 11. 14. [Online: <http://boon.hu/> - letöltés: 2014. január]

Magyar Hajnal, Trükkös pártalapítás, In: Népszabadság Online, 2013. 11. 22. [Online: <http://nol.hu/> - letöltés: 2014. január]

„Kamupárt” – A Jobbiknak nem tetszik a Magyar Hajnal, In: HVG, 2013. 10. 31. [Online: <http://hvg.hu/> - letöltés: 2014. január]

Érvénytelen a hülye ózdi népszavazás, In: Index, 2013. 12. 08. [Online: <http://index.hu/> - letöltés: 2014. január]

Érvénytelen lett az ózdi népszavazás a roma központról, In: HVG, 2013. 12. 09. [Online: <http://hvg.hu/> - letöltés: 2014. január]

Népszavazás lesz Ózdon a cigány kulturális központ meg nem építéséről, In: ATV, 2013. 11. 28 [Online: <http://atv.hu/> - letöltés 2014. december]

Beadványt „újított” a metroszexuális Jobbik elnök, In: Magyar Hajnal, 2013. 12. 29. [Online: <http://magyarhajnal.com/> - letöltés: 2014. január]

Közlemény, In: Jobbik Magyarországért Mozgalom Ózdi Alapszervezete, 2013. 12. 30. [Online: <http://ozd.jobbik.hu/> - letöltés: 2014. január]

Ózd nem kér a cigánysátorból!, In: Facebook [Online: <https://www.facebook.com/> - letöltés: 2014. január]

Megismételhetik a polgármester-választást Ózdon, In: Origo, 2014. 10. 17. [Online: <http://origo.hu/> - letöltés: 2014. december]

Elsőprő győzelmet ünnepel az ózdi Jobbik, In: Index, 2014. 11. 09. [Online: <http://index.hu/> - letöltés: 2014. december]

Egymilliárdból épül Nemzeti Filmtörténeti Élménypark Ózdon, In: HVG, 2014. 12. 30. [Online: <http://hvg.hu/> - letöltés 2014. december]

Filmtörténeti élménypark épül Ózdon, In: Kultúrpart, 2014. 01. 01. [Online: <http://kulturpart.hu/> - letöltés 2014. december]

Már épül a digitális archívum és filmtörténeti élménypark Ózdon, In: Ózd Híradó, 2014. 12. 10. [Online: <http://ozdhirado.hu/> - letöltés 2014. december]

A roma világsátor bemutatása – olvasónk víziója a Világputriról, In: Kuruc.info, 2013. 01. 27. [Online: <http://kuruc.info.hu/> - letöltés: 2014. október]

„Rendkívüli lehetőség a kulturális központ”, In: Minap, 2013. 01. 15. [Online:
<http://old.minap.hu/> - letöltés: 2014. október]

A békés egymás mellett élést segítené a központ, In: Minap, 2013. 01. 16. [Online:
<http://old.minap.hu/> - letöltés: 2014. október]